

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และลักษณะการดำเนินงาน

ทฤษฎี แนวคิด และลักษณะการดำเนินงาน ที่ใช้ในการศึกษาโครงสร้างราคา โอนและผลกระทบจากการนำมาใช้ ประกอบด้วย ศูนย์รับผิดชอบ ความหมายและการจำแนก ประเภทของต้นทุน การวัดผลการดำเนินงานและการปันส่วนต้นทุน การกำหนดราคาโอน วิธีการกำหนดราคาโอน ลักษณะการดำเนินงาน โครงข่ายการบังคับบัญชา โครงสร้างต้นทุน โครงสร้างงบดุล โครงสร้างรหัสบัญชี โครงสร้างค่าไฟฟ้า โครงสร้างราคาโอน และเครื่องมือที่ใช้ ในการจัดทำราคาโอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ศูนย์รับผิดชอบ (Responsibility Center)

ศูนย์ความรับผิดชอบ คือ หน่วยงานใดๆ ของกิจการที่มีการบังคับบัญชาโดยผู้ บริหาร หรือผู้จัดการหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่มาจากผู้บริหารในลำดับเหนือขึ้นไป โดยที่ในการดำเนินงานใดของศูนย์ความรับผิดชอบใดๆ ย่อมจะเกิด Input คือ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในศูนย์นั้นๆ เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ และต่อมานำไปขายให้แก่ลูกค้า ภายนอกหรือระหว่างศูนย์รับผิดชอบในองค์การเดียวกัน โดยที่รายได้ที่ได้ก็คือ Output นั้นเอง หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดศูนย์รับผิดชอบ มีดังนี้¹

1. การที่หน่วยงานที่แบ่งแยกนั้นสามารถระบุหน้าที่ได้ชัดเจน
2. มีวิธีการวัดผลการดำเนินงานที่เหมาะสมกับหน่วยงานนั้น
3. การประสานงานและการสื่อสารข้อมูลระหว่างส่วนกลางและหน่วยงาน

การแบ่งเป็นศูนย์รับผิดชอบอาจแบ่งออกได้เป็นหลายรูปแบบ เช่น ศูนย์ต้นทุน ศูนย์รายได้ ศูนย์รายจ่าย ศูนย์กำไร และศูนย์การลงทุน แต่ที่นำมาใช้กันทั่วไปในวงการธุรกิจ แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ ศูนย์ต้นทุน ศูนย์กำไร และศูนย์การลงทุน

¹ พรสิริ ปุณเกษม, ดร., "หน่วยที่ 18 การควบคุมภายใน การบัญชีตามความ รับผิดชอบและการรายงานผลการดำเนินงาน" ใน การบัญชีต้นทุนและการบัญชีเพื่อการจัดการ, (นนทบุรี, มสธ. พิมพ์ครั้งที่ 1, 2533), หน้า 710.

ศูนย์ต้นทุน (Cost Center)

ศูนย์ต้นทุนเป็นศูนย์รับผิดชอบที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องเฉพาะการก่อให้เกิดค่าใช้จ่าย ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยไม่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติการด้านรายได้ของกิจการ การวางแผนและการควบคุมปฏิบัติงาน ตลอดจนการวัดผลการดำเนินงานเน้นทางด้านค่าใช้จ่ายเป็นสำคัญ ศูนย์ต้นทุนจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นกับลักษณะของกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวัดผลการดำเนินการดำเนินงานของศูนย์ต้นทุนมีข้อจำกัด อันเนื่องมาจากการพยายามที่จะประหยัดค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด ทำให้อาจมองข้ามกิจกรรมขององค์การเป็นสรวม

ศูนย์กำไร (Profit Center)

ศูนย์กำไรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งด้านการผลิต การซื้อ การขาย การก่อให้เกิดรายได้และค่าใช้จ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยปกติการแบ่งหน่วยงานอาจขึ้นกับการแบ่งตามลักษณะผลิตภัณฑ์ ตามกลุ่มลูกค้า หรือตามท้องถิ่น เช่น กิจการห้างสรรพสินค้าสาขาต่างๆ กิจการธนาคารพาณิชย์สาขาต่างๆ และสาขาภัตตาคาร เป็นต้น การเรียกชื่อศูนย์กำไร เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ต้องใช้ความพยายามที่จะหารายได้มาให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อม หน่วยงานนี้ประกอบด้วยหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้ หน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายจ่าย ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายและรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ควบคุมได้ และวัดผลของหน่วยงานเป็นมูลค่ารายได้ส่วนที่เกินจากค่าใช้จ่ายและรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ควบคุมได้ และวัดผลของหน่วยงานเป็นมูลค่าของรายได้ส่วนที่เกินจากค่าใช้จ่ายซึ่งเรียกว่ากำไร ผู้บริหารศูนย์กำไรต้องสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิต การกำหนดคุณภาพ การขาย และจัดจำหน่าย เพื่อเพิ่มพูนกำไรของศูนย์กำไรของตนเองได้

จากการวัดผลการดำเนินงานในรูปแบบผลกำไร ทำให้สาขาหรือหน่วยงานมีความเป็นอิสระ และผู้จัดการสาขา หรือหน่วยงานมีความคิดอ่านเป็นเชิงธุรกิจเพื่อการแข่งขันมากขึ้น ดังนั้นการให้บริการหรือการโอนสินค้าระหว่างกันอาจต้องมีการคิดราคาโอนเสมือนเป็นการติดต่อซื้อขายกับบุคคลภายนอก เพื่อให้แต่ละสาขาสามารถวัดผลการดำเนินงานใกล้เคียงกับความเป็นจริงทั้งด้านรายได้และค่าใช้จ่าย จุดประสงค์สำคัญของการคิดราคาโอนระหว่างกันจึงเป็นไปเพื่อกระตุ้นการแข่งขันเชิงธุรกิจระหว่างกันในกิจการ และการสร้างเป้าหมายกำไรเพื่อจูงใจผู้บริหารที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานในสาขาหรือหน่วยงานนั้น

การแบ่งศูนย์กำไรที่เหมาะสมจะต้องพิจารณาองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การแบ่งแยกศูนย์กำไรอย่างเหมาะสม
2. มีวิธีการกำหนดราคาโอนระหว่างศูนย์กำไร
3. การใช้ดัชนีในการวัดผลกำไรอย่างถูกต้อง
4. การกำหนดเป้าหมายที่เป็นไปได้ในการวัดผลกำไร
5. การกำหนดรางวัลหรือผลตอบแทนการปฏิบัติงาน เพื่อการจูงใจอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้การจัดตั้งศูนย์กำไรยังต้องคำนึงถึงข้อสมมุติที่เกี่ยวข้องอีก คือ

1. การตัดสินใจของผู้บริหารจะมีผลต่อกำไรของศูนย์กำไร ดังนั้นจึงต้องมีกรรมอบความรับผิดชอบให้ผู้บริหารศูนย์ทั้งด้านรายได้และค่าใช้จ่าย
2. การเพิ่มกำไรของศูนย์กำไรแต่ละศูนย์ จะทำให้กำไรสุทธิของกิจการส่วนรวมเพิ่มขึ้น
3. กิจกรรมของศูนย์กำไรแต่ละศูนย์ จะทำให้กำไรสุทธิของกิจการส่วนรวมเพิ่มขึ้น
4. กิจกรรมของศูนย์กำไรแต่ละศูนย์จะต้องเป็นอิสระต่อกัน และพึ่งตัวเองได้ ไม่ขึ้นกับกิจกรรมของศูนย์อื่นๆ

ศูนย์การลงทุน (Investment Center)

ศูนย์การลงทุน เป็นหน่วยงานที่สมบูรณ์แบบในตัวเองในที่สุด เนื่องจากผู้บริหารหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นศูนย์การลงทุนที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และหาผลตอบแทนจากทรัพย์สินที่ใช้ดำเนินงานในหน่วยงานนั้น ผู้บริหารมีอำนาจเต็มที่ในการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ดำเนินงาน การให้สินเชื่อ การกำหนดระดับสินค้าคงเหลือ ตลอดจนการตั้งราคาขายสินค้าได้เอง เพื่อวัตถุประสงค์ในการบรรลุเป้าหมายผลตอบแทนจากการลงทุนที่น่าพอใจ

การวัดผลการดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์รับผิดชอบ คือ การวัดประสิทธิภาพและความสำเร็จ โดยการวัดผลตอบแทนจากการลงทุน เปรียบเทียบกับผลตอบแทนเป้าหมายที่ได้วางไว้

ความหมายและการจำแนกประเภทของต้นทุน

ความหมาย²

ต้นทุนมีความหมาย 2 อย่าง ในทางบัญชี อาจหมายถึงค่าของสิ่งของ (Value) หรืออาจหมายถึงตัวสิ่งของนั้น (Object)

AICPA ได้ให้คำนิยามว่า ต้นทุน "คือ จำนวนที่วัดได้เป็นตัวเงินของ.....สินค้าและบริการ.....และต้นทุน หมายถึง รายการในงบการเงินบางรายการที่อธิบายถึงต้นทุน หรือ ชนิดของต้นทุนนั้น เช่น ต้นทุนสินค้าขาย รายการที่รวมอยู่ในต้นทุนการผลิต เช่น พวกวัตถุดิบ ค่าแรงและค่าใช้จ่ายโรงงาน ถือว่าเป็นรายการต้นทุน....."

นอกจากการทำความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างชนิดของต้นทุน (Costing Object) กับหน่วยงานที่เกิดต้นทุน (Costing Subject) ชนิดต้นทุนหมายถึง รายการต้นทุนที่อาจ จะเห็นชัดเป็นตัวตน(Tangible) หรือ ไม่ชัดเป็นตัวตน (Intangible) เช่น ค่าแรง เงินเดือน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเสื่อมราคา ฯลฯ ส่วนหน่วยงานที่เกิดต้นทุน อาจจะเป็นแผนก หน่วยงานใด ที่มี สินค้าที่ผลิตหรือขายช่วงระยะเวลาหนึ่ง

การจำแนกประเภทต้นทุน (Cost Classification)³

ในการที่ผู้ใช้หรือผู้เกี่ยวข้องจะรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในเรื่องใด ต้องทราบวัตถุประสงค์ (Cost Object) และลักษณะงานที่จะนำต้นทุนไปใช้ ซึ่งได้มีการจัดแยก ประเภทต้นทุนตามลักษณะที่จะนำไปใช้งานดังต่อไปนี้

1. ตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ (Element of a Product)

แบ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้าหรือบริการ ได้แก่ วัตถุดิบ (Material) ค่าแรง (Labor) และค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory Overhead) การแยกตามวิธีนี้

² กัญญา นวลแข, และคนอื่นๆ, สัมมนาต้นทุน. (กรุงเทพฯ, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 11.

³ จิตราภรณ์ พงษ์ไพบูลย์, การบัญชีต้นทุน (เชียงใหม่ : ภาควิชาบัญชีและบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531), หน้า 9.

จะนำไปตีราคาสินค้าคงคลัง (Inventory Valuation) และคำนวณต้นทุนขาย เพื่อวัดผลการดำเนินงาน (Income Determination)

2. ตามความสัมพันธ์ที่มีต่อการผลิต (Relationship to Production)

การแยกประเภทของต้นทุนตามความสัมพันธ์ที่มีต่อการผลิต เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ในรูปของ ต้นทุนขั้นต้น (Prime Costs) ที่พิจารณา ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้านั้นๆ โดยตรง และ ต้นทุนแปรสภาพ (Conversion Costs) ที่หมายถึง ต้นทุนที่ใช้ในการเปลี่ยนสภาพวัตถุดิบโดยตรงให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป

3. ตามความสัมพันธ์ที่มีต่อปริมาณของกิจกรรม (Relationship to Volume)

การแยกประเภทแบบนี้ จะนำไปสู่การจัดทำงบประมาณและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน จึงได้แบ่งต้นทุนเป็น 4 ประเภท คือ

ต้นทุนแปรได้ หมายถึง ต้นทุนที่มีจำนวนรวม (Total Costs) ผันแปรเป็นอัตราส่วนโดยตรงกับปริมาณกิจกรรม

ต้นทุนคงที่ หมายถึง ต้นทุนที่มีจำนวนรวม (Total Costs) ไม่เปลี่ยนแปลงภายในช่วงระดับกิจกรรมหนึ่งที่พิจารณาอยู่ (Relevant Range)

ต้นทุนกึ่งแปรได้ หมายถึง ต้นทุนที่มีลักษณะผสมทั้งที่เป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรได้ คือ จำนวนรวมของ ต้นทุนจะเปลี่ยนแปลงตามปริมาณกิจกรรม แต่ไม่ได้ผันแปรไปเป็นอัตราส่วนโดยตรง

ต้นทุนเมื่อปิดโรงงาน หมายถึง ต้นที่คงที่ที่เกิดขึ้นอยู่ แม้ว่าจะได้ปิดโรงงานหรือหยุดการผลิตไปแล้วก็ตาม

4. ตามหน้าที่ในการบริหารกิจการ

เป็นการรวบรวมต้นทุนตามหน้าที่ในแต่ละฝ่าย ตามผังการจัดสายงานขององค์การธุรกิจต่างๆ

5. ตามแผนการผลิตและการดำเนินงาน

เป็นการแยกต้นทุนเพื่อประโยชน์ในการคำนวณต้นทุนของผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปใช้ในการวัดผลการดำเนินงาน และเป็นเครื่องมือของหัวหน้าแผนกที่จะควบคุมการปฏิบัติงานทั้ง

ด้านต้นทุนและค่าใช้จ่ายในแผนก นั้นคือรวบรวมข้อมูลต้นทุนของแผนกผลิต (Production Department) และแผนกบริการ (Service Department)

6. ตามงวดบัญชี (Period Charged to Income)

เป็นการแบ่งต้นทุนตามช่วงเวลาที่น่ารายการนั้นไปเปรียบเทียบกับรายได้เพื่อหาผลกำไรขาดทุน ต้นทุนของสินค้าที่มีไว้เพื่อขายจะแสดงเป็นสินทรัพย์ซึ่งปรากฏในงบดุล ส่วนใดที่ขายจะถือเป็นรายจ่าย (Expired) วิธีการนี้คือการแบ่งต้นทุนเป็น ต้นทุนผลิตภัณฑ์ (Product Costs) และต้นทุนประจำงวด (Period Costs)

7. ตามความประสงค์ในการวางแผนและควบคุมต้นทุน

เป็นการแบ่งต้นทุนเพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารกิจการแบ่งเป็น

ต้นทุนโดยประมาณ (Estimated Costs) กิจการจะประมาณการผลิตล่วงหน้า และเมื่อทำการผลิตจริงก็นำผลต่างที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของผลต่างนั้น

ต้นทุนมาตรฐาน (Standard Costs) ต้นทุนจะมีการกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างมีหลักเกณฑ์ ซึ่งผู้บริหารจะใช้ต้นทุนมาตรฐานเป็นเครื่องมือในการวางแผน และรวมถึงการวิเคราะห์ผลต่างเพื่อแก้ข้อบกพร่องต่างๆ

8. ตามปัญหาการตัดสินใจเฉพาะกรณี

กรณีที่กิจการต้องทำการตัดสินใจในปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ฝ่ายบริหารย่อมต้องการทางเลือกที่ดีที่สุด ดังนั้นฝ่ายบัญชีจะต้องเสนอข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกกิจการ บางที่อาจต้องใช้การพยากรณ์หรือการจัดการปรับปรุงต้นทุนในอดีตให้เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งการพิจารณาต้นทุนในลักษณะอื่นๆด้วย

การวัดผลการดำเนินงานและปันส่วนต้นทุน⁴

การวัดผลการดำเนินงาน เป็นการวัดที่เน้นถึงความพยายามของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของหน่วยงาน ความพยายามของผู้บริหารวัดจากต้นทุน โดยเน้นถึงต้นทุนที่ควบคุมได้

⁴ พรสิริ ปุณเกษม, ดร., “หน่วยที่ 18 การควบคุมภายใน การบัญชีตามความรับผิดชอบและการรายงานผลการดำเนินงาน” ใน การบัญชีต้นทุนและการบัญชีเพื่อการจัดการ, หน้า 713.

ต้นทุน

ต้นทุนที่ควบคุมได้ หมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการตัดสินใจและการกระทำของผู้บริหารในหน่วยงาน/สาขานั้น

ต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ หมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการตัดสินใจและการกระทำของผู้บริหารในหน่วยงานภายในเวลาที่ได้รับมอบหมายความรับผิดชอบในหน่วยงานนั้น

จากการที่ผู้จัดการฝ่ายหรือศูนย์ต่างๆ ต้องรับผิดชอบเฉพาะต้นทุนส่วนที่ควบคุมได้เท่านั้น การวางแผนงบประมาณของกิจการจึงจำเป็นต้องให้ผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานหรืองบประมาณของฝ่ายตน การบริหารงานเช่นนี้จึงจะก่อให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทางด้านการบริหารธุรกิจที่เรียกว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ประโยชน์ที่ได้รับคือ ผู้จัดการที่ร่วมวางแผนได้ยอมรับแผนงานนั้น และพยายามปฏิบัติให้ได้ตามแผนงานดังกล่าว และความมุ่งมั่นหรือผลตอบแทนในการทำงานขึ้นอยู่กับ การประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้จัดการหน่วยงานนั้น

การปันส่วนต้นทุน (Cost Allocation)⁵

การปันส่วนต้นทุน หมายถึง การโอนค่าใช้จ่ายทางอ้อมเป็นต้นทุนงานของหน่วยงาน นอกจากนี้การปันส่วนต้นทุนยังหมายถึง ความรวมถึงการโอนค่าใช้จ่ายทางอ้อมที่เกี่ยวกับ ต้นทุนสินค้าและบริการที่เกิดขึ้น เข้าเป็นต้นทุนของผลิตภัณฑ์หรือต้นทุนอื่นที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ในการปันส่วนต้นทุน คือ

1. เพื่อวัดผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของหน่วยงานต่างๆ โดยแบ่งสรร ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายไปให้ฝ่ายต่างๆที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเกิดต้นทุนนั้น ทำให้บันทึกต้นทุนของฝ่ายได้อย่างครบถ้วนเป็นประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงาน
2. เป็นการจูงใจให้ปฏิบัติงาน การที่ฝ่ายต้องรับผิดชอบในต้นทุน ทำให้เกิดการประหยัดในการใช้ต้นทุน และต้นทุนฝ่ายใช้เป็นเครื่องประเมินประสิทธิภาพ ทำให้ทุกฝ่ายพยายามทำงานให้มีผลดีขึ้น

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 715.

3. เพื่อการวัดผลรายได้และคำนวณราคาผลิตภัณฑ์ การปันส่วนต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าหรือบริการเข้าเป็น ต้นทุนสินค้าหรือบริการ ทำให้การวางแผนกำหนดราคาสินค้ามีผลดียิ่งขึ้น เพราะได้พิจารณารวมถึงต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้น และการกำหนดราคาได้เป็นไปอย่างมั่นใจว่าจะคุ้มกับต้นทุนในระยะยาวได้

4. เพื่อประโยชน์ในการคำนวณมูลค่าในการลงทุนในสินทรัพย์ โดยใช้ต้นทุนรวม

การปันส่วนต้นทุน เริ่มจากต้นทุนของหน่วยงานจนถึงต้นทุนผลิตภัณฑ์ แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. การปันส่วนค่าใช้จ่ายทางอ้อมของฝ่ายผลิตหรือหน่วยบริการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนสินค้า ไปให้ฝ่ายผลิตหรือฝ่ายปฏิบัติการที่ก่อให้เกิดรายได้

2. การปันส่วนค่าใช้จ่ายทางอ้อมของฝ่ายผลิต เข้าเป็นค่าใช้จ่ายโดยตรงของศูนย์ต้นทุนการผลิตสินค้า

3. การปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตของศูนย์ต้นทุนการผลิต เข้าเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการปันส่วนต้นทุน โดยทั่วไป แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

1. ปันส่วนโดยใช้เกณฑ์ต้นเหตุที่ก่อให้เกิดต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย (Cause and Effect Relationship) เช่น ชั่วโมงการใช้เครื่องจักร ชั่วโมง การซ่อมแซม เป็นต้น

2. ปันส่วนโดยใช้เกณฑ์ที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นธรรม (Fair Share) เช่น ปันส่วนโดยคิดตามปริมาณขาย จากงบประมาณขายหรือยอดขายจริง หรือตามจำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรง หรือปริมาณค่าแรงงานทางตรง เป็นต้น

หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมที่สุดคือ การ ใช้เกณฑ์ต้นเหตุที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่าย เนื่องจากฝ่ายใดใช้บริการจากศูนย์บริการมาก ต้องสมควรรับภาระค่าใช้จ่ายไปเป็นจำนวนที่เพียงพอทัน อย่างไรก็ตามการเลือกใช้วิธีใดต้องอาศัยดุลยพินิจจากผู้บริหาร ไม่มีเกณฑ์ปันส่วนวิธีใดที่จะถูกต้องและดีที่สุดสำหรับค่าใช้จ่ายทุกประเภท กิจการต้องอาศัยประสบการณ์และการตัดสินใจแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างฝ่ายต่างๆ

กิจการแต่ละแห่งจะใช้หลักเกณฑ์ในการปันส่วนต้นทุนที่ต่างกัน ขึ้นกับนโยบายของผู้บริหาร ในบางครั้งกิจการแห่งเดียวกันอาจใช้เกณฑ์การปันส่วนที่ต่างกันไปสำหรับแต่ละประเภทของค่าใช้จ่าย

การกำหนดราคาโอน⁶

การวัดผลกำไรเพื่อประเมินผลการดำเนินงานขึ้นกับแนวคิดที่ว่า หน่วยงานนั้นสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นอิสระ เช่นเดียวกับธุรกิจทั่วไป ในกิจการที่มีการกระจายอำนาจย่อมมีการโอนสินค้าหรือให้บริการระหว่างกัน การโอนสินค้าหรือบริการมีความจำเป็นต้องกำหนดราคาให้กับสินค้าและบริการระหว่างกัน การโอนสินค้าและบริการมีความจำเป็นต้องกำหนดราคาให้กับสินค้าและบริการที่โอนระหว่างหน่วยงาน โดยเปรียบเทียบหน่วยงานที่ทำหน้าที่โอนสินค้าและบริการเสมือนเป็นผู้ขาย และหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับสินค้าหรือบริการเสมือนเป็นผู้ซื้อ

ราคาโอน หมายถึง จำนวนเงินที่คิดให้เป็นค่าสินค้าหรือบริการ ที่หน่วยงานหนึ่งโอนให้กับหน่วยงานหนึ่งในองค์กรเดียวกัน ราคาโอนจัดเป็นรายได้ของหน่วยงานที่ผลิตและโอนสินค้าหรือบริการและเป็นต้นทุนของหน่วยงานที่จัดซื้อสินค้าหรือบริการนั้น

บทบาทของราคาโอน⁷

ราคาโอนมีบทบาทสำคัญต่อการควบคุมทางการบริหาร 2 ประการ คือ

1. เป็นแนวทางในการตัดสินใจกำหนดปริมาณการซื้อหรือขายสินค้า หรือบริการภายในกิจการอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งแสดงมูลค่าการเสียโอกาสเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและยังเป็นส่งผลต่อคุณภาพของสินค้าและบริการ ที่โอนกันภายในด้วย จากลักษณะที่มีการแข่งขันทำให้ผู้ผลิตหรือให้บริการต้องเพิ่มคุณภาพสินค้าของตนเอง มิฉะนั้นจะไม่เป็นที่ต้องการของหน่วยงานอื่น

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 719.

⁷ เรื่องเดียวกัน

2. ราคาโอนและการวัดผลกำไรเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารระดับสูง เนื่องจาก ราคาโอนเป็นต้นทุนของฝ่ายซื้อ และเป็นรายได้ของฝ่ายขาย อันมีผลต่อการวัดผลกำไรและการ ประเมินผลการดำเนินงานในที่สุด

ลักษณะที่ดีของระบบราคาโอน⁸

ตามความเห็นของ Business International Corporation ระบบราคาโอนที่ดี ควรจะมีลักษณะดังนี้

1. ง่ายและมีเหตุผล
2. มีความยืดหยุ่นเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ที่ต้องการใช้
3. สะดวก รวดเร็ว และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อจำกัดทางธุรกิจ ที่เปลี่ยนไปในแต่ละประเทศทั่วโลก
4. มีการซ้ำซ้อนเกี่ยวกับงานเอกสารน้อยที่สุด
5. สะท้อนให้เห็นส่วนของกำไรที่แท้จริงของแต่ละหน่วยงานซึ่งรวมอยู่ในรูป ของกำไรรวมของกิจการ
6. ใช้เป็นสิ่งจูงใจ (incentive) ในการตัดทอนต้นทุนลง
7. เพื่อให้ได้กำไรสูงสุดและขณะเดียวกันเพื่อให้เก็บภาษีน้อยที่สุด
8. นำกำไรไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
9. ทำให้มีการร่วมมือประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน
10. เป็นแรงจูงใจฝ่ายจัดการในการที่จะบริหารงานให้ได้กำไรสูงสุด
11. เกี่ยวข้องกับหน่วยงานทุกหน่วยงานภายในกิจการ ซึ่งได้รับผลกระทบจาก ราคาที่กำหนด
12. อำนวยความสะดวกในการประเมินว่าหน่วยงานใด หรือผลิตภัณฑ์ใดทำ กำไรให้แก่กิจการ

⁸ เมธากุล เกียรติ กระจาย, การบัญชีเพื่อการบริหาร (กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ และบริหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527), หน้า 426.

13. เป็นเครื่องชี้ให้ฝ่ายบริหารชั้นสูงทราบถึงผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ
14. ช่วยในการวางแผนของกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด
15. เป็นที่เชื่อถือทั้งภายในและภายนอกกิจการ
16. เป็นที่ยอมรับว่าเป็นราคาที่มีเหตุผลและยุติธรรม ทั้งภายในและภายนอกกิจการ

วิธีการกำหนดราคาโอน (Transfer pricing Methods)⁹

วิธีการกำหนดราคาโอนที่นิยมมีดังนี้

1. ราคาโอนโดยใช้ต้นทุนเป็นหลัก (Transfer Pricing Based on Cost)

เป็นวิธีการเดียวกับการปันส่วนต้นทุนสำหรับกิจการที่เป็นศูนย์ต้นทุน การใช้ราคาต้นทุนที่อาจจะเป็นต้นทุนจริง (Actual Cost) ต้นทุนมาตรฐาน (Standard Cost) หรือต้นทุนตามงบประมาณ (Budgeted Cost) ในการกำหนดราคาโอนนั้นเหมาะสมต่อศูนย์ต้นทุน เนื่องจาก การวัดผลการดำเนินงานไม่ได้รวมถึงรายได้หรือกำไร ผู้บริหารจะต้องเลือกตัดสินใจเกี่ยวกับต้นทุนที่ใช้เป็นเกณฑ์ และการกำหนดส่วนบวกเพิ่ม (Cost Plus) เพื่อประกอบการกำหนดราคาโอน

2. ราคาโอนโดยใช้ราคาตลาดเป็นเกณฑ์ (Market-Based Transfer Pricing)

เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับกิจการที่ดำเนินงานในรูปศูนย์กำไร โดยวิธีนี้ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระเสมือนกับการติดต่อธุรกิจกับบุคคลภายนอก เป็นการผ่านการต่อรองอย่างมีหลักเกณฑ์ อย่างไรก็ตามการใช้ราคาตลาดอาจมีข้อจำกัดจากสินค้าบางชนิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบกับราคาตลาดได้แน่ชัด

3. ราคาที่ต่อรองกัน (Negotiated Transfer Pricing)

การใช้ราคาต้นทุนและราคาตลาด ย่อมทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่างหน่วยงานได้ ดังนั้นจึงต้องใช้ราคาที่ต่อรองกันจนเป็นที่พอใจระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ศูนย์กำไรทุกหน่วยจะต้องปฏิบัติเสมือนเป็นหน่วยงานที่อิสระต่อกัน และสามารถให้เหตุผลต่อราคาที่ต้องการได้ แต่วิธีนี้

⁹ ัญญา นวลแข และคนอื่นๆ, สัมมนาต้นทุน, หน้า 214.

ต้องใช้เวลามาก เพราะศูนย์กำไรทั้งสองฝ่ายจะต้องมีข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนกัน ปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณาในการต่อรองราคา ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้อง โอกาสการขายหรือซื้อ จากภายนอก ผลกระทบจากการเพิ่มปริมาณการผลิตและการขาย กำลังการผลิต และผลของ ราคาโอนต่อกำไรของกิจการ

ในกรณีที่ไม้อาจตกลงราคาโอนกันได้ ทั้งศูนย์กำไรที่เป็นผู้ซื้อและผู้ขายจะต้อง มีอิสระที่จะยกเลิกสัญญา และสามารถติดต่อธุรกิจกับบุคคลภายนอกได้ นอกจากนี้กิจการ จำเป็นต้องมีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในการเจรจาต่อรองระหว่างศูนย์กำไร ต่างๆ ภายในองค์กร

4. ราคาโอนจากข้อมูลที่กำหนด (Programmed Prices)

เป็นการใช้โปรแกรมเชิงเส้นตรง (Linear Programming) เพื่อให้ทราบว่าต้นทุน เสียโอกาสของทรัพยากรที่มีอยู่เป็นเท่าใด และหาว่าศูนย์กำไรควรขายให้ศูนย์กำไรอื่นๆ และ ลูกค้าภายนอก เป็นสัดส่วนเท่าใด แนวความคิดในวิธีนี้คือ ราคาโอนเป็นต้นทุนแปรได้ของ ศูนย์กำไร โดยราคาโอน คือ ราคาที่จ่ายไปรวมกับต้นทุนค่าเสียโอกาสที่เกิดจากการใช้ทรัพยากร นั้นๆ มาผลิตสินค้า การหาราคาโอนและสัดส่วนการขายที่ควรทำโดยสำนักงานใหญ่ หรือ ส่วนกลาง และแต่ละศูนย์กำไรนำไปปฏิบัติ

5. ราคาโอนโดยกำหนดราคาตัวเอง (Arbitrary Transfer Pricing)

เป็นการกำหนดราคาโอนที่ศูนย์กำไรทั้งสองฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ซื้อหรือขาย ไม่มี อำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับราคาโอนนี้ได้ การกำหนดราคาโอนจะถือเอาประโยชน์โดยรวมของกิจการ เป็นหลัก ซึ่งจะทำให้แต่ละศูนย์กำไรไม่สามารถรับผิดชอบกับกำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นได้ อย่างเต็มที่ วิธีนี้อาจเรียกอีกอย่างว่า ราคาโอนที่กำหนดขึ้นอย่างเผด็จการ (Dictated Prices) ทั้งนี้เพื่อป้องกันความขัดแย้งระหว่างศูนย์กำไร

6. ราคาโอนกำหนดโดยผู้ซื้อและผู้ขาย (Dual Transfer Pricing)

วิธีนี้ผู้ซื้อและผู้ขายต่างจะใช้ราคาโอนที่ตนพอใจ จึงทำให้ มีราคาโอน 2 ราคา ขึ้น เช่น แผนก ก ซื้อสินค้าจาก แผนก ข ราคาหน่วยละ 10 บาท โดยคิดแต่ต้นทุนแปรได้ แต่ แผนก ข บันทึก 14 บาท ซึ่งเป็นราคาตลาด ดังนั้นในการทำงานการเงินรวมต้องมีการปรับ ตัวเลขที่ต่างกันนี้

ลักษณะการดำเนินงาน

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ.2511 โดยการรวมหน่วยงานด้านการผลิตและส่งพลังงานไฟฟ้า 3 แห่ง ได้แก่ การไฟฟ้ายันฮี การลิกไนต์ และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน ดูแลการผลิตไฟฟ้าทั้งหมดของประเทศ มีฐานะเป็นนิติบุคคลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2512 เรียกชื่อย่อ ว่า "กฟผ." พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง แต่อย่างไรก็ตาม คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการกับกรรมการ และคณะกรรมการเหล่านี้เป็นผู้ที่จะแต่งตั้งผู้ว่าการ นั่นคือ กฟผ. เป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีคอยกำกับดูแลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

การดำเนินงานของ กฟผ. แบ่งผู้ปฏิบัติงาน ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ

1. **กลุ่มอำนาจการและจัดการ** เช่นงานด้านวางแผนระบบไฟฟ้า บัญชี การเงิน งบประมาณ พัสดุ จัดหา เป็นต้น

2. **กลุ่มพัฒนา** เป็นกลุ่มที่ดำเนินการจนกระทั่งก่อสร้างแหล่งผลิตแล้วเสร็จ และใช้งาน ได้แก่ งานสำรวจและนิเวศวิทยา วิศวกรรม และก่อสร้าง รวมถึงงานด้านพัฒนาเหมือง เพื่อขุดลิกไนต์ส่งให้โรงไฟฟ้าแม่เมาะอีกด้วย

3. **กลุ่มผลิต** เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและส่งไฟฟ้า ประกอบด้วยงานด้านควบคุมระบบไฟฟ้า แหล่งผลิต และระบบส่งไฟฟ้าทั้งหลาย รวมทั้งงานบำรุงรักษาและควบคุมประสิทธิภาพ

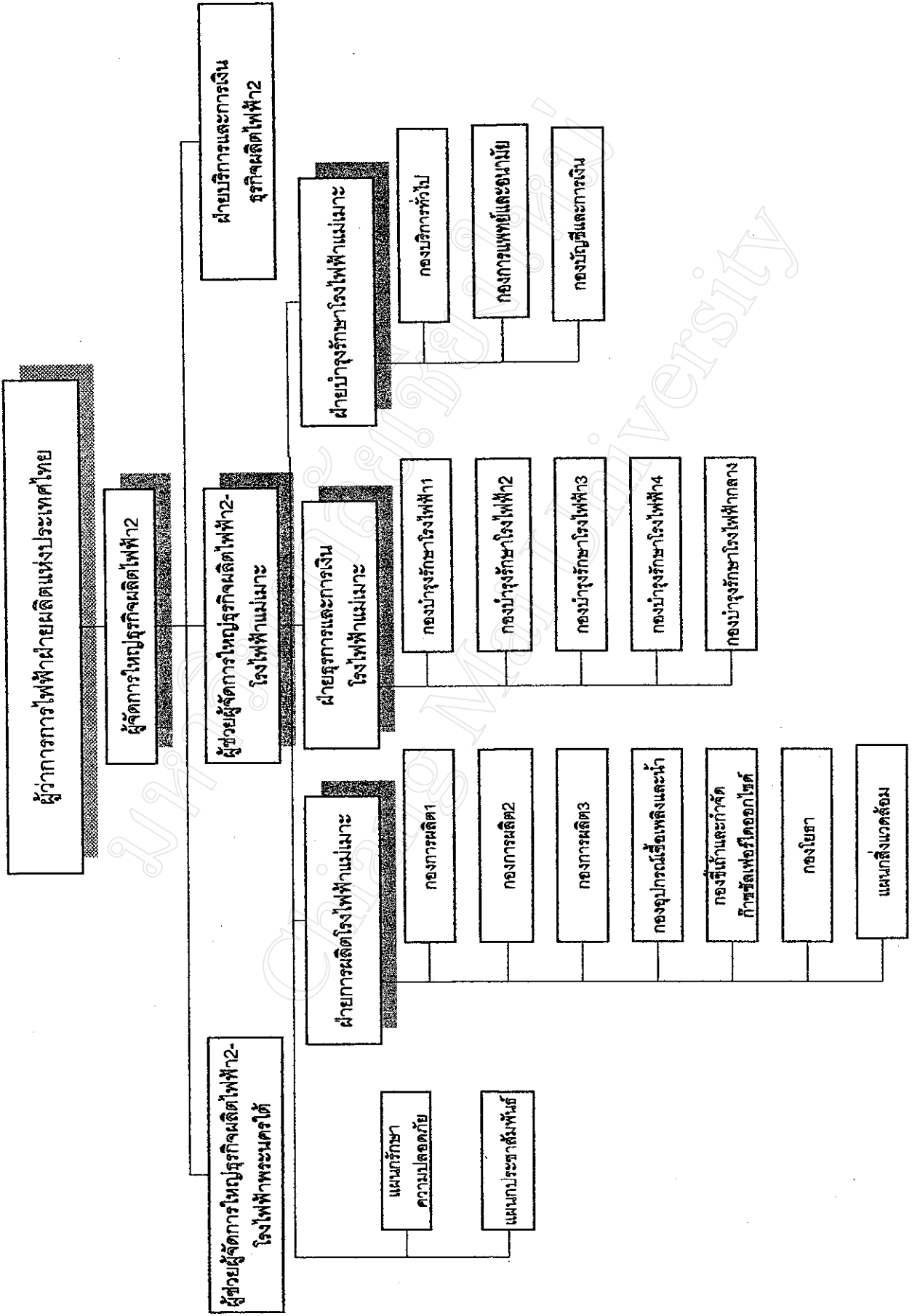
สำหรับการบริหารงานของกฟผ. ตามมติคณะกรรมการ กฟผ. ในคราวประชุม ครั้งที่ 7/2540 เมื่อ 8 กรกฎาคม 2540 ได้อนุมัติให้ กฟผ. ปรับปรุงโครงสร้างองค์การใหม่ สำหรับช่วงเตรียมความพร้อมการแปรรูป โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2540 การปรับปรุงโครงสร้างองค์การใหม่นี้ มีหลักการ คือ ให้แต่ละหน่วยงานสามารถบริหารงานได้แบบเบ็ดเสร็จ และ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้โครงสร้างองค์การดังกล่าวได้จัดแบ่งเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. **หน่วยปฏิบัติการ** 6 หน่วย ประกอบด้วยสายงานการจัดการด้านการใช้ไฟฟ้า สายงานนโยบายและแผน สายงานบัญชีและการเงิน สายงานบริหาร สายงานก่อสร้าง และสายงานโรงไฟฟ้าพลังน้ำ

2. หน่วยธุรกิจ 6 หน่วย ประกอบด้วย สายงานธุรกิจระบบส่ง สายงานธุรกิจผลิตไฟฟ้า1 สายงานธุรกิจผลิตไฟฟ้า2 สายงานธุรกิจบำรุงรักษา สายงานธุรกิจวิศวกรรม และสายงานธุรกิจเหมือง

การดำเนินงานของแต่ละสายงานจะอยู่ภายใต้การบริหารของรองผู้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตด้านต่างๆดังที่กล่าวมาแล้ว

สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะนั้นถือว่าเป็นกลุ่มผลิต และอยู่ในสายงานธุรกิจผลิตไฟฟ้า2 ภายใต้การบริหารงานของ ผู้จัดการใหญ่ธุรกิจผลิตไฟฟ้า2 ดังแสดงในภาพที่1 ตั้งอยู่บริเวณแอ่งแม่เมาะ อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง ถูกจัดตั้งขึ้นจากการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีในปี พ.ศ. 2515 ให้มีการก่อสร้างหน่วยผลิตไฟฟ้าพลังงานความร้อนจำนวน 2 เครื่อง และเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่เติบโตและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โรงไฟฟ้าแม่เมาะก็ได้มีการขยายการผลิตเรื่อยมา จนปัจจุบันมีหน่วยผลิตไฟฟ้าจำนวน 13 เครื่อง ทุกหน่วยผลิตไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าแม่เมาะเป็นโรงไฟฟ้าประเภทพลังความร้อนที่ถูกออกแบบให้ใช้ลิกไนต์จากเหมืองแม่เมาะเป็นเชื้อเพลิงในการผลิต ด้วยวิธีการแปลงสภาพพลังงานที่สะสมอยู่ในถ่านหินเป็นพลังงานไฟฟ้า โดยใช้น้ำเป็นตัวกลาง ในกระบวนการแปรสภาพพลังงานดังกล่าว มีกำลังการผลิตติดตั้งทั้งสิ้น 2,625 เมกะวัตต์ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารบังคับบัญชา

ตารางที่ 1 แสดงกำลังการผลิตติดตั้ง

หน่วยที่	กำลังการผลิตต่อหน่วยการผลิต (MW)	รวมกำลังการผลิต (MW)
1-3	75	225
4-7	150	600
8-13	300	1,800
รวม		2,625

เมื่อพิจารณาจากกำลังการผลิตติดตั้งในปลายปีงบประมาณ 2541 ของ กฟผ. ที่มีทั้งสิ้น 17,754 เมกะวัตต์ นั้นกำลังการผลิตติดตั้งของโรงไฟฟ้าแม่เมาะคิดเป็น ร้อยละ 14.79 ของกำลังการผลิตทั้งประเทศ และสามารถผลิตได้คิดเป็นร้อยละ 17.37 ของหน่วยไฟฟ้าที่ผลิตและซื้อในปีงบประมาณ 2541 ¹¹

จากภารกิจหลักที่จะต้องผลิตกระแสไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ความมั่นคงของระบบไฟฟ้าก็เป็นสิ่งที่โรงไฟฟ้าแม่เมาะต้องคำนึงถึง ดังนั้นงานด้านการผลิต งานบำรุงรักษา และความปลอดภัย จึงเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้แล้วในการผลิตที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง จะมีความยุ่งยากในการดำเนินงานมากกว่าโรงไฟฟ้าที่ใช้เชื้อเพลิงประเภทอื่นในการผลิต เช่น ความยุ่งยากในเรื่องการควบคุมอุณหภูมิ การกำจัดขี้เถ้า การกำจัดขี้ปี้มน เป็นต้น และจากการผลิตกระแสไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าแม่เมาะที่ใช้เชื้อเพลิงถ่านหินลิกไนต์จากแอ่งแม่เมาะที่มีคุณภาพต่ำ มีส่วนประกอบของซัลเฟอร์สูง ส่งผลให้ โรงไฟฟ้าแม่เมาะไม่สามารถผลิตไฟฟ้าได้เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากต้องควบคุมคุณภาพอากาศมิให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในงานด้านซ่อมบำรุงรักษา แบ่งงานออกเป็น 2 ประเภท คือ งานซ่อมบำรุงรักษาปกติ (Routine Maintenance) งานซ่อมบำรุงรักษาตามวาระ (Scheduled Maintenance) คือ Minor Inspection (MI) ที่จะต้องทำทุก 2 ปี และ Major Overhaul (MO) ที่ทำทุก 6 ปี ในกรณีนี้ต้องมีวางแผนการบำรุงรักษาอย่างรัดกุมและเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับแผนการผลิต

จากสาเหตุในการลดการลงทุนและภาระหนี้สินของภาครัฐบาล ในการลงทุนด้านพลังงานที่มีต้องการเพิ่มขึ้น และคณะรัฐมนตรีให้ทำการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของกฟผ.

¹¹ ฝ่ายควบคุมระบบกำลังไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, Yearly Operating Program Fiscal Year 1998 (นทพฐี : การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2540), หน้า คำนำ.

เป็นเชิงธุรกิจ พร้อมทั้งสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนผลิตไฟฟ้าในรูปของผู้ผลิตไฟฟ้ารายย่อย (Small Power Producer : SPP) และผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชน (Independent Power Producer : IPP) นั้น อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าจะเปลี่ยนไปจากเดิมที่ กฟผ.เป็นผู้ผลิตรายเดียวไปเป็นผู้ผลิตไฟฟ้าหลายกลุ่ม ที่จะมีการแข่งขันที่มุ่งความได้เปรียบด้านต้นทุนเป็นหลัก ทั้งนี้ กฟผ.จะยังคงเป็นผู้ซื้อรายเดียวของประเทศโดยผ่านข้อตกลงซื้อขายไฟฟ้า (Power Purchase Agreement) ระยะยาว ดังนั้นหน่วยงานภายใน กฟผ.เองจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าดังกล่าว

โครงสร้างบังคับบัญชาของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

โรงไฟฟ้าแม่เมาะเป็นหน่วยงานในสังกัดสายงานธุรกิจผลิตไฟฟ้า 2 โดยอยู่ภายใต้การบริหารงานของผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ธุรกิจผลิตไฟฟ้า 2-โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (ซพม.) ขึ้นตรงกับผู้จัดการใหญ่ธุรกิจผลิตไฟฟ้า 2 (ผธฟ 2.) มีผู้ปฏิบัติงาน ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2541 จำนวน 2,732 คน แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ฝ่าย ดังแสดงตามภาพที่ 1

1. ฝ่ายการผลิตโรงไฟฟ้าแม่เมาะ (ผพม.)

ฝ่ายการผลิตโรงไฟฟ้าแม่เมาะ มีหน้าที่หลักในการผลิตกระแสไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ แบ่งการดำเนินงานในระดับกองได้ดังนี้

 - 1.1. กองการผลิต 1 โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กผม1-ฟ2)

ทำหน้าที่ดูแลระบบลำเลียงเชื้อเพลิงและน้ำรวมไปจนถึงระบบการผลิตไฟฟ้าของหน่วยผลิตไฟฟ้าหน่วยที่ 1-3
 - 1.2. กองการผลิต 2 โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กผม2-ฟ2)

ทำหน้าที่ดูแลการผลิตไฟฟ้าของหน่วยผลิตไฟฟ้าหน่วยที่ 4-7
 - 1.3. กองการผลิต 3 โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กผม3-ฟ2)

ทำหน้าที่ดูแลการผลิตไฟฟ้าของหน่วยผลิตไฟฟ้าหน่วยที่ 8-13
 - 1.4. กองอุปกรณ์เชื้อเพลิงและน้ำ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กชนม-ฟ2)

ทำหน้าที่ดูแลระบบการลำเลียงเชื้อเพลิงและน้ำ สำหรับการผลิตไฟฟ้าของหน่วยผลิตหน่วยที่ 4-13

- 1.5. กองชี้เ้าและเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ
(กขฟม-ฟ2)
ทำหน้าที่ดูแลการกำจัดชี้เ้าและก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ในระบบการผลิตไฟฟ้า
- 1.6. กองบำรุงรักษาโยธา โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กยธม-ฟ2)
ทำหน้าที่ดูแลงานสนับสนุนการผลิตไฟฟ้ารวมถึงการบำรุงรักษาสิ่งปลูกสร้าง
โรงไฟฟ้า

2. ฝ่ายบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ (ฝรม.)

ฝ่ายบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ มีหน้าที่หลักในการบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า ที่รวมถึง Routine Maintenance และ Scheduled Maintenance ฝ่ายนี้แบ่งการดำเนินงานออกเป็นหน่วยงานต่างๆดังนี้คือ

- 2.1. กองบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า 1 โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กบรรม1-ฟ2)
ทำหน้าที่บำรุงรักษาในส่วน Routine Maintenance โรงไฟฟ้าหน่วยที่ 1-3 เป็นหลัก
- 2.2. กองบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า 2 โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กบรรม2-ฟ2)
ทำหน้าที่บำรุงรักษาในส่วน Routine Maintenance โรงไฟฟ้าหน่วยที่ 4-7 เป็นหลัก
- 2.3. กองบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า 3 โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กบรรม3-ฟ2)
ทำหน้าที่บำรุงรักษาในส่วน Routine Maintenance โรงไฟฟ้าหน่วยที่ 8-13 เป็นหลัก
- 2.4. กองบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า 4 โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กบรรม4-ฟ2)
ทำหน้าที่บำรุงรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตที่เป็นอุปกรณ์ร่วม ได้แก่ ระบบ ล้ำเสียงเชื้อเพลิงลิกไนต์ ระบบล้ำเสียงชี้เ้า ระบบน้ำที่ใช้ในการผลิต
- 2.5. กองบำรุงรักษาโรงไฟฟ้ากลาง โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กบรรม-ฟ2)
ทำหน้าที่บำรุงรักษาโรงไฟฟ้า ในกรณีที่เป็นการซ่อมตามวาระ (Scheduled Maintenance) ซึ่งกำหนดการซ่อมมีดังนี้คือ โรงไฟฟ้าแต่ละเครื่อง จะดำเนินการซ่อมเล็ก (Minor Inspection) ทุก 2 ปี และ การซ่อมใหญ่ (Major Overhaul) ทุก 6 ปี

3. ฝ่ายธุรการและการเงิน (ฝธม.)

ฝ่ายธุรการและการเงิน มีการดำเนินงานเกี่ยวกับ งานธุรการและงานบัญชีการเงินของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ แบ่งการดำเนินงานออกเป็นหน่วยงานต่างๆคือ

- 3.1. กองบัญชีและการเงินโรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กบชม-ฟ2)
ทำหน้าที่ด้านบัญชีและการเงินของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ซึ่งดำเนินงานเฉพาะในส่วนที่เป็น Data Preparation เท่านั้น ทำให้ ยังไม่สามารถจัดทำงบการเงินได้เอง
- 3.2. กองบริการทั่วไปโรงไฟฟ้าแม่เมาะ (กบทม-ฟ2)
ทำหน้าที่ด้านการให้บริการทั่วไป รวมถึงงานพัสดุ จัดซื้อจัดจ้าง งานบุคลากร งานด้านกฎหมาย
- 3.3. กองการแพทย์และอนามัย (กพอม-ฟ2)
ทำหน้าที่ดูแลด้านสุขภาพและอนามัยของผู้ปฏิบัติงาน และบุคคลที่อยู่ในละแวกโรงไฟฟ้า

นอกจากนี้แล้วในการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จะต้องมีการประสานงานกับกองบัญชีและการเงินธุรกิจผลิตไฟฟ้า 2 ที่มีหน้าที่ในการจัดทำงบการเงินและบันทึกบัญชีของหน่วยงานโรงไฟฟ้าที่อยู่ในโครงข่ายการบังคับบัญชาของธุรกิจผลิตไฟฟ้า2 (ฝพฟ2.) ดังนั้น ข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำราคาโอน จึงได้มาจากกองบัญชีและการเงิน ของธุรกิจผลิตไฟฟ้า 2 ด้วย

โครงสร้างต้นทุน

ต้นทุนการผลิตกระแสไฟฟ้าในรูปแบบของบัญชีของโรงไฟฟ้าแม่เมาะนั้น จะประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการผลิตต่างๆ ที่ถือได้ว่าเป็นต้นทุนการผลิตไฟฟ้า ดังนี้คือ

- ค่าเชื้อเพลิง เป็นค่าใช้จ่ายหลักในการผลิตไฟฟ้า
- ค่าใช้จ่ายในการผลิต ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายด้านการผลิต ค่าใช้จ่ายด้านบำรุงรักษา และค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร
- กำไร/ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน
- ค่าเสื่อมราคา

- ดอกเบี้ยเงินกู้
- ค่าใช้จ่ายรับโอนจากหน่วยงานบริหารและระบบส่งไฟฟ้า

โครงสร้างงบดุล

โดยปกติแล้วหน่วยงานด้านบัญชีของ กฟผ. มิได้มีการจัดทำงบดุลของโรงไฟฟ้าแม่เมาะอย่างเป็นทางการ แต่อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ผพฟ2. ต้องจัดทำงบดุลของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เพื่อให้เป็นข้อมูลในการจัดทำราคาโอน

โครงสร้างงบดุลของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ประกอบด้วยรายการด้านสินทรัพย์คือ เงินสดและเงินฝากธนาคาร ลูกหนี้ วัสดุบริภัณฑ์รวมเชื้อเพลิง สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ที่ดิน อาคาร โรงไฟฟ้าและอุปกรณ์ และงานระหว่างก่อสร้าง ส่วนรายการทางด้านหนี้สินและทุน ประกอบด้วยรายการเจ้าหนี้กับเหมืองแม่เมาะ หนี้สินหมุนเวียนอื่น หนี้สินระยะยาวที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ และทุนจาก กฟผ.

ด้านสินทรัพย์	ด้านหนี้สินและทุน
สินทรัพย์หมุนเวียน	หนี้สินหมุนเวียน
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	เจ้าหนี้กับเหมืองแม่เมาะ
ลูกหนี้	หนี้สินหมุนเวียนอื่น
ลูกหนี้การค้า	หนี้สินระยะยาว
ลูกหนี้อื่นๆ-สุทธิ	หนี้สินระยะยาวที่ไม่ถึงกำหนดค้างชำระ
วัสดุบริภัณฑ์ รวมเชื้อเพลิง	ส่วนของทุน
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	ทุนจาก กฟผ.
สินทรัพย์ถาวร	
ที่ดิน อาคาร โรงไฟฟ้าและอุปกรณ์	
งานระหว่างก่อสร้าง	

ภาพที่ 2 โครงสร้างงบดุลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

โครงสร้างรหัสบัญชี

ในการแบ่งค่าใช้จ่ายต่างๆของโรงไฟฟ้าแม่เมาะเข้าเป็นค่าใช้จ่ายของหน่วยผลิตไฟฟ้าต่างๆจะต้องมีความเข้าใจในโครงสร้างของรหัสบัญชีที่ใช้ นั่นคือแบ่งค่าใช้จ่ายโดยใช้ข้อมูลตามโครงสร้างรหัสบัญชี ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแบ่งค่าใช้จ่ายตามงบประมาณได้ตามที่ต้องการ กฟผ.ได้พัฒนาระบบงานด้านบัญชี การเงิน และงบประมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปชื่อ WALKER โดยในส่วนของงานด้านบัญชีและงบประมาณ ได้นำ Management Budgeting & Accounting (MBA) มาใช้ โดย MBA นี้จะใช้รหัสบัญชีเพื่อการประมวลผลดังกล่าว

โครงสร้างรหัสบัญชีในส่วนของบัญชีแยกประเภททั่วไปประกอบด้วย 8 ส่วน (segment) รวม 30 หลัก ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงโครงสร้างรหัสบัญชีของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

Company	Provider	Account	Activity	Cost Element	Location	Job	Receiver
XX	XXXX	XXXXXXXX	XXXX	XX	XXXX	XXX	XXXX

1. ส่วนหน่วยธุรกิจ (The Company Segment)

รหัสในส่วนหน่วยธุรกิจ หมายถึง รหัสหน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดกลยุทธ์การบริหารงานของตนในลักษณะที่จะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายอย่างประหยัด

2. ส่วนหน่วยงานผู้ให้บริการ (The Provider Segment)

รหัสในส่วนหน่วยงานผู้ให้บริการ หมายถึง รหัสหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจ่ายเงินตามงบประมาณที่หน่วยงานได้รับอนุมัติไว้ รวมถึงรหัสหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้บริการให้หน่วยงานอื่นด้วย

3. ส่วนบัญชี (The Account Segment)

รหัสในส่วนบัญชี หมายถึง รหัสรายการที่ใช้ในการแสดงชื่อและเลขที่บัญชีเพื่อแยกประเภทสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ ค่าใช้จ่าย สำหรับใช้ในการบันทึกและการจัดทำรายงานงบการเงิน

4. ส่วนกิจกรรม (The Activity Segment)

รหัสส่วนกิจกรรม หมายถึง รหัสการดำเนินงานต่างๆของหน่วยงานเพื่อ
ก่อให้เกิดผลได้(Output) เพื่อใช้ในการจำแนกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นของ
หน่วยงานเข้าสู่ต้นทุนนั้น

5. ส่วนประเภทค่าใช้จ่าย (The Cost Element Segment)

รหัสส่วนประเภทค่าใช้จ่าย หมายถึง รหัสรายการที่แสดงถึงประเภทของ
ค่าใช้จ่ายที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการบันทึกรายการบัญชี

6. ส่วนสถานที่ (The Location Segment)

รหัสส่วนสถานที่ หมายถึง รหัสที่ตั้งทรัพย์สินของ กฟผ. และ หรือ สถานที่
ที่เกิดค่าใช้จ่าย

7. ส่วนงาน (The Job Segment)

รหัสส่วนงาน หมายถึง รหัสงานที่มีลักษณะพิเศษซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อต้องการ
ทราบค่าใช้จ่ายของแต่ละงาน เช่น งานวิจัยและพัฒนา งานอุบัติเหตุ
งานภายนอก งานรับเสด็จ และงานปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ เป็นต้น

8. ส่วนหน่วยงานผู้รับบริการ (The Receiver Segment)

รหัสส่วนหน่วยงานผู้รับบริการ หมายถึง รหัสหน่วยงานตามโครงสร้าง
การบังคับบัญชาที่ได้รับการบริการจากหน่วยงานอื่น

การบันทึกข้อมูลงบประมาณของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ สามารถที่จะสรุปได้ว่าใน
หน่วยงานแต่ละแผนกมีการขอตั้งงบประมาณในค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นจำนวนเงินเท่าใดได้
แต่ไม่สามารถที่จะแยกเป็นงบประมาณค่าใช้จ่ายของแต่ละหน่วยผลิตไฟฟ้า

โครงสร้างค่าไฟฟ้า

โครงสร้างราคาไฟฟ้าที่ใช้เป็นแบบ Two-Part Tariff คือ ประกอบด้วยค่าไฟฟ้า
2 ส่วนคือ ค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งานและค่าพลังงาน อยู่ในรูปแบบที่เรียกว่า Cost Plus ดัง
สมการต่อไปนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ค่าไฟฟ้า} &= \text{ค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งาน} + \text{ค่าพลังงาน} \\
 &= \text{ค่าใช้จ่ายคงที่} + \text{ผลตอบแทนจากการดำเนินงาน} + \text{ค่าใช้จ่ายแปรได้} \\
 &= \text{ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น} + \text{ผลตอบแทนจากการดำเนินงาน}
 \end{aligned}$$

จากสมการเป็นการแสดงถึงโครงสร้างค่าไฟฟ้าที่ประกอบด้วยค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งานและค่าพลังงาน ซึ่งในส่วนของค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งานสามารถแยกเป็นค่าใช้จ่ายคงที่ กับผลตอบแทนจากการดำเนินงาน และในส่วนของค่าพลังงานก็คือค่าใช้จ่ายแปรได้นั้นเอง หากนำส่วนประกอบดังกล่าวมาจัดมาจัดกลุ่มใหม่จะได้ว่า ค่าไฟฟ้าจะประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นรวมกับผลตอบแทนจากการดำเนินงาน

โครงสร้างราคาโอน

โครงสร้างราคาโอน หมายถึง ค่าใช้จ่ายส่วนที่เป็นส่วนประกอบของโครงสร้าง คือ ค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งาน และค่าพลังงาน ซึ่งก็เช่นเดียวกับโครงสร้างค่าไฟฟ้า ส่วนประกอบของโครงสร้างราคาโอนมีดังต่อไปนี้

ค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งาน (Availability Payment)

ส่วนประกอบของค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งานมีรายละเอียดคือ

1. ผลตอบแทนจากการดำเนินงาน (Equity Financing Charge : EFC)
2. ค่าชำระเงินกู้และดอกเบี้ยจ่าย (Debt Financing Charge : DFC)
3. ค่าเบี้ยประกันภัย (Insurance Reimbursement Charge : IRC)
4. ค่าบริการงานบำรุงรักษาจากหน่วยงานอื่น
(Maintenance Service Charge : MSC)
5. ค่าใช้จ่ายของชิ้นส่วนอะไหล่อุปกรณ์ ซึ่งใช้ในงานบำรุงรักษา
(Maintenance Part Charge : MPC)
6. ค่าใช้จ่ายด้านอำนวยการและธุรการทั่วไป
(General and Administration Charge : GAC)
7. ค่าใช้จ่ายคงที่ในการเดินเครื่องโรงไฟฟ้า (Fixed Operation Charge : OC)

8. ค่าใช้จ่ายคงที่ในการบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า (Fixed Maintenance Charge : MC)
9. ค่าไฟฟ้าที่ใช้ในบ้านพักและบริเวณโรงไฟฟ้า
(Camp Area Electricity Charge : CAC)
10. ค่าพลังงานไฟฟ้าที่ใช้ใน Station Service
(Station Service Electricity Charge : SSC)
11. ค่าชดเชยปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากมลภาวะระหว่างรอการแก้ไข
(Environment Compensation Charge : ECC)

ค่าพลังงาน (Energy Payment)

ค่าพลังงานที่ใช้ในการผลิต ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายดังนี้คือ

1. ค่าเชื้อเพลิง (Fuel Expense) หมายถึง ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าที่
หมายความรวมถึงค่าน้ำมันและค่าถ่านลิกไนต์
2. ค่าใช้จ่ายแปรได้ที่ใช้ในการผลิตและบำรุงรักษา (Variable Operation and
Maintenance Cost : VOM) หมายถึง ค่าสารเคมีที่ใช้ในการผลิตน้ำ และ
หินปูน ที่ใช้กับเครื่องกำเนิดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์

การคำนวณราคาโอน

ค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งาน

ราคาโอนค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งาน ซึ่งที่นี้จะเรียกว่า BAC (Based Availability Credit) ค่า BAC ของแต่ละหน่วยผลิตไฟฟ้า (หน่วยเป็นบาท/MWh) คำนวณจาก Contracted Annual Availability Payment(CAAP) และ Contracted Annual Availability(CAA) ตามสมการดังต่อไปนี้

$$BAC = CAAP \times 1,000,000 / CAA$$

ในที่นี้ :

CAAP = Contracted Annual Availability Payment ของหน่วยผลิต
ไฟฟ้า คำนวณจาก

$$CAAP = DFC + EFC + IRC + CAC + SSC + ECC + MPC + MSC + MC + OC + GAC$$

$$CAA = \text{ค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งานของหน่วยผลิตไฟฟ้า (Contracted Annual Availability) คำนวณได้จาก}$$

$$CAA = CAH \times IDCC$$

ในที่นี้ :

$$CAH = \text{ค่า Contracted Availability Hours ของหน่วยผลิตไฟฟ้า มีหน่วยเป็นชั่วโมง}$$

$$IDCC = \text{ค่า Initial Dependable Contracted Capacity ของหน่วยผลิตไฟฟ้า}$$

ค่าพลังงาน

ค่าพลังงานในส่วน of ค่าเชื้อเพลิง (Fuel Costs) มีการกำหนดราคาโอนโดยใช้ราคาตามบัญชีที่จ่ายเป็นค่าเชื้อเพลิงสำหรับงวดระยะเวลาบัญชี

ค่าพลังงานส่วนของ VOM จะกำหนดเป็นค่า VOM ต่อหน่วย สำหรับแต่ละหน่วยผลิตไฟฟ้า ในเอกสารแนบท้ายข้อตกลงซื้อขายไฟฟ้าแม่เกาะ ซึ่งวิธีการคำนวณในส่วน of VOM จะแสดงในหัวข้อ 2.1 ในบทที่ 3

รายได้

เมื่อได้กำหนดราคาโอนระหว่างโรงไฟฟ้าแม่เกาะ กับ สำนักงานใหญ่ กฟผ. และนำไปแนบท้ายข้อตกลงซื้อขายไฟฟ้าระหว่าง กฟผ. กับ ธุรกิจผลิตไฟฟ้า 2 โรงไฟฟ้าแม่เกาะแล้ว ในเอกสารแนบท้ายข้อตกลงฯ ดังกล่าว ได้กำหนดข้อปฏิบัติและการคำนวณรายได้ เพื่อจัดทำใบแจ้งหนี้ (Invoice) จากการใช้ราคาโอนดังกล่าว สำหรับปีงบประมาณ 2541 นั้น มีการดำเนินการดังนี้คือ

—ค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งาน

นำราคาโอนค่ากำลังการผลิตพร้อมใช้งาน ที่ตกลงกันในเอกสารแนบท้าย ข้อตกลงซื้อขายไฟฟ้าฯ มาคำนวณหา กำลังการผลิตพร้อมใช้งานสุทธิที่เกิดขึ้นจริง

—ค่าพลังงาน

ค่าเชื้อเพลิงใช้มูลค่าที่ได้ใช้ไปจริง ส่วน VOM คำนวณโดยใช้ VOM ต่อหน่วยที่กำหนดในเอกสารแนบท้ายข้อตกลงซื้อขายไฟฟ้าฯ คูณกับหน่วยไฟฟ้าที่ผลิตในงวดระยะเวลาบัญชีนั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำราคาโอน

ในการจัดทำราคาโอนในครั้งนี้ได้นำเอา Financial Model ที่กำหนดโดยคณะทำงานจัดทำแผนการเงินในภาพรวมของ กฟผ. มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำราคาโอนของแต่ละหน่วยผลิตไฟฟ้า ที่มีทั้งหมด จำนวน 13 หน่วย ทั้งนี้ Financial Model เป็น Model ที่เป็นรูปแบบจำลองทางการเงิน สำหรับใช้ในการคาดหมายสภาพและฐานะขององค์กรในอนาคต โดยปกติจะใช้ประมาณราคาโอนสำหรับตลอดอายุโรงไฟฟ้า และคำนวณตามสมมติฐานที่ตั้งขึ้น

ลักษณะของ Financial Model จัดทำขึ้นโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel แบ่งเป็น sheet ต่างๆ คือ

1. *Title*

แสดงชื่อของหน่วยผลิตไฟฟ้า เพื่อใช้อ้างอิงในการแสดงผลของข้อมูลใน Sheet อื่น

2. *Assumptions*

แสดงรายละเอียดของ สมมติฐานที่ใช้ในการจัดทำราคาโอน แบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้คือ

2.1. *General*

เป็นข้อมูลในส่วนของ วิธีการคิด ค่าเสื่อมราคา ปีที่เริ่มคำนวณราคาโอน ระยะเวลาในการดำเนินการของโรงไฟฟ้า ระยะเวลาในการตัดค่าเสื่อม

ราคา จำนวนปีที่ตัดจ่ายค่าใช้จ่ายในการเตรียมจัดตั้งกิจการและค่าใช้จ่ายในการโอน

2.2. Working Capital Assumptions

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนวันของรายได้ที่ค้างรับ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย และจำนวนเดือนในการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.3. Tax Assumption

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลและ จำนวนปีที่ได้รับยกเว้นภาษี (BOI Tax Priviledge)

2.4. Equity Assumptions

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผล อัตราการจ่ายเงินปันผล และ อัตราร้อยละของจำนวนเงินที่ต้องสำรองตามกฎหมายเมื่อมีการจ่ายเงินปันผล

2.5. Financing Assumption

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ ประเภทของเงินกู้ ว่าเป็นเงินสกุลท้องถิ่นหรือต่างประเทศ จำนวนเงินที่กู้ ระยะเวลาปลอดหนี้ อายุหนี้ จำนวนหนี้ที่จะชำระในแต่ละปี และ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ รวมถึงการเตรียมข้อมูลดอกเบี้ยรับจากบัญชีสำรองการชำระหนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับ อัตราค่าใช้จ่ายในการคิดค่าความเสี่ยงเนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยน และข้อมูลเกี่ยวกับ จำนวนเดือนที่ต้องสำรองจ่ายชำระหนี้เงินกู้

2.6. Inflation Assumptions

เป็นข้อมูลดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนี ราคาสินค้าอุตสาหกรรมส่งออก อัตราส่วนเพิ่มของเงินเดือน และ อัตราส่วนลด

2.7. Asset Transfer

เป็น ข้อมูลด้านสินทรัพย์ ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณราคาโอนของแต่ละหน่วยผลิตไฟฟ้า

2.8. Summary Sources and Uses of Funds for Asset Transfer

เป็นส่วนที่แสดงรายละเอียดมูลค่าของแหล่งที่มาของทุน และแหล่งที่ใช้ไปของทุน

3. *Input*

เป็น Worksheet สำหรับการ Input Data ของโครงการเพื่อนำไปคำนวณหาฐานะทางการเงินของกิจการ โดยสามารถแบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ

- 3.1. Station Operating Assumption เป็นการข้อมูลการผลิต
- 3.2. Fixed Cost เป็นการป้อนข้อมูลในส่วนที่เป็นข้อมูลค่าใช้จ่ายในส่วนของค่าความพร้อมในส่วนที่จำเป็นต่อการคำนวณราคาโอน
- 3.3. Variable Cost เป็นการป้อนข้อมูลในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตไฟฟ้า ซึ่งก็คือส่วนของค่าพลังงานในโครงสร้างค่าไฟฟ้านั่นเอง

4. *Debt*

เป็น sheet ที่ใช้ป้อนและแสดงผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้

5. *Tariff*

เป็น sheet ที่ใช้กำหนดเป้าหมายทางการเงินในการประมวลผลของ Model และแสดงผลค่าไฟฟ้า

6. *Sensitivities*

ใช้ในการคำนวณกรณีต่างๆ ที่แปรเปลี่ยนไปจากปกติ

7. *Cost Prices*

แสดงรายละเอียดการคิดค่าไฟฟ้า

8. *Output*

แสดงผลสรุปการดำเนินงาน

9. *Statement*

แสดงผลของงบการเงินที่ได้ หลังจากที่มีการป้อนข้อมูลทั้งหมดแล้ว

10. *Financial Ratio*

แสดงผลของอัตราส่วนทางการเงินที่ได้ หลังจากที่มีการป้อนข้อมูลทั้งหมดแล้ว

sheet ต่างๆ ของ Financial Model มีเพียงจำนวน 5 sheet เท่านั้นที่ใช้ในการป้อนข้อมูล คือ Title Assumption Input Debt และ Tariff นอกนั้นเป็น sheet ที่ใช้ในการแสดงผลจากการป้อนข้อมูลในการจัดทำราคาโอน